

Resultat av medborgardialogen – Utbyggnadsstrategin etapp 2 för mindre tätorter och landsbygden

Under hösten och vintern 2021 genomfördes en medborgardialog för att få in synpunkter och idéer kring etapp 2 av utbyggnadsstrategin för mindre tätorter och landsbygden. Tillsammans med etapp 1 för centrala tätorten kommer dessa två etapper utgöra Jönköpings kommuns nya översiktsplan. Här redovisas en sammanfattning av resultaten för mindre tätorter och landsbygden.

Insamlingen gjordes i ett digitalt kartverktyg via kommunens hemsida och kompletterades med digitala medborgarträffar samt workshops med skolor. Konsekvenserna av Covid-19 medförde att fysiska möten och träffar till stor del fick begränsas.

Resultatet av medborgardialogen kommer kommunen att använda när arbetet med etapp två påbörjas. De teman som har fått flest synpunkter handlar om: *Kommunikationer och infrastruktur*, här lyfts synpunkter kring bristen av säkra gång- och cykelvägar samt möjligheten att åka kollektivt. Stor del av synpunkterna handlar om säkerhet i trafiken, både bland vuxna och barn som vill kunna ta sig tryggt fram. Trafiknätet i de mindre tätorterna och landsbygden är i många fall statliga vägar där arbetet behöver ske i samverkan med Trafikverket. Där synpunkter kommit upp rörande kollektivtrafiken behövs istället en samverkan med Regionen som har ansvaret för länstrafiken.

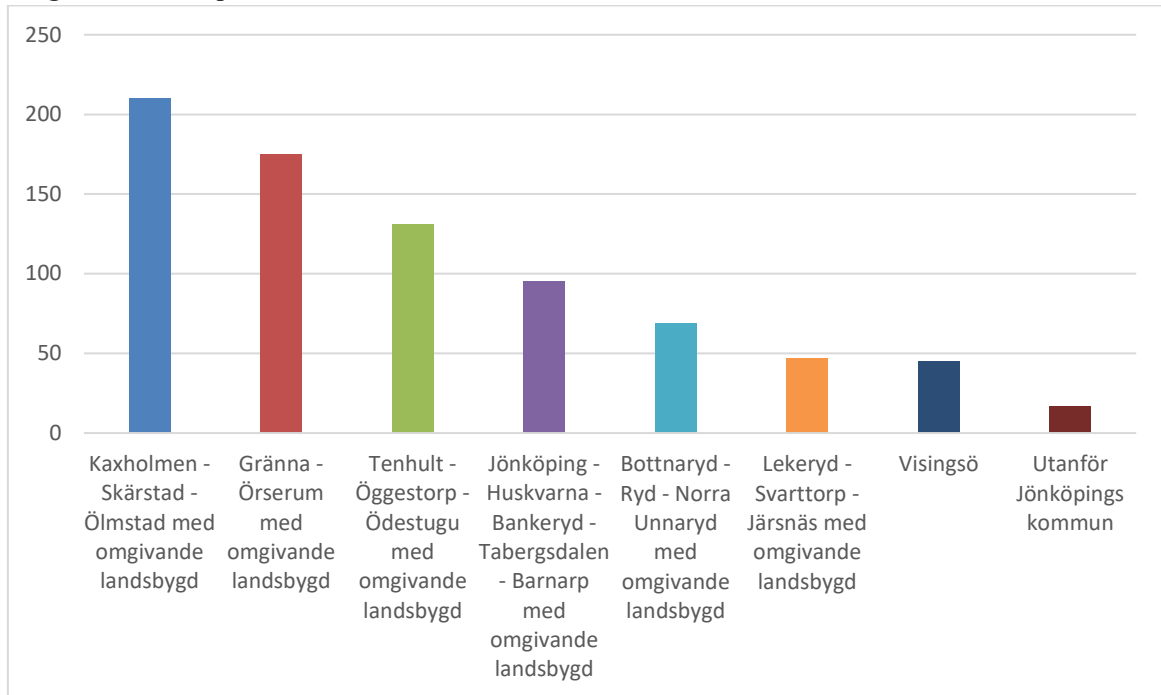
Offentlig och kommersiell service lyfts även dessa upp som viktiga. Tillgänglighet till skola och förskola i de mindre tätorterna och på landsbygden är ett genomgående tema i medborgardialogen. Förutom skola och förskola nämns även vikten av att ha kommersiell service på platsen man bor på, den lokala affären fungerar inte bara som ett serviceutbud utan även som en mötesplats.

Behov av nya *bostäder och tomter* är viktiga aspekter som tas upp i medborgardialogen där frågor kring arkitektur och vikten av att bevara känslan av platsen vid nybyggnation behövs. Trygghet och säkerhet samt platser för barn och unga att leka och träffas på efter skolan är även dessa viktiga teman som kommer tas med i planeringen för etapp 2.

Deltagande

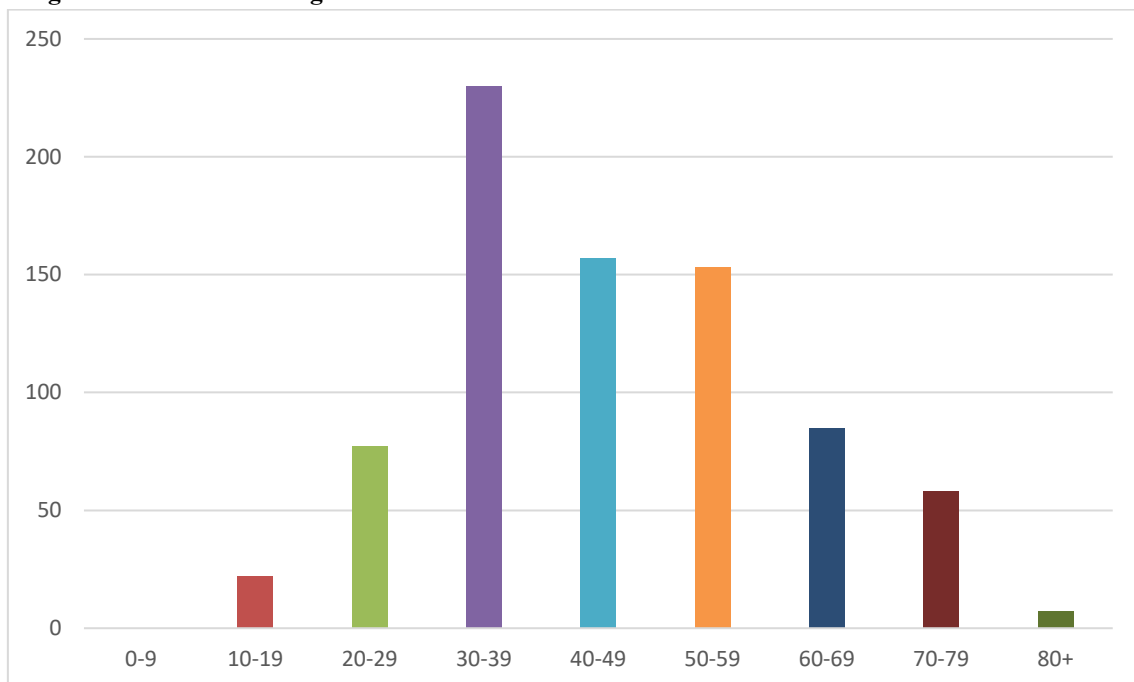
Under insamlingen i det digitala kartverktyget kom 789 svar in. Majoriteten (69 %) av de som har svarat är i åldrarna 30-59 år där åldersgruppen 30-39 år sticker ut mest. Inga svar har kommit in från de yngsta 0-9 år, de äldsta 80+ år hade en svarsfrekvens på under 1 %. Könsfördelningen på svaren var 56 % kvinnor, 43 % män och 1 % annan könstillhörighet.

Diagram – boendeplats

Diagrammet visar fördelningen på var de som svarat bor.

Diagram – åldersfördelning

Diagrammet visar åldersfördelningen på de svarande i medborgardialogen.

Synpunkter om platsen

Frågorna i den första delen av medborgardialogen var: *välj en plats som du vill utveckla* och *välj en plats som du tycker är bra*. Efter att den svarande valt någon av kategorierna utveckla eller bra kunde synpunkten markeras ut på en karta. Här fanns sedan ett antal

utvecklingsmöjligheter eller kvaliteter som kunde kryssas för. Det gick att kryssa för allt från en till alla valmöjligheter.

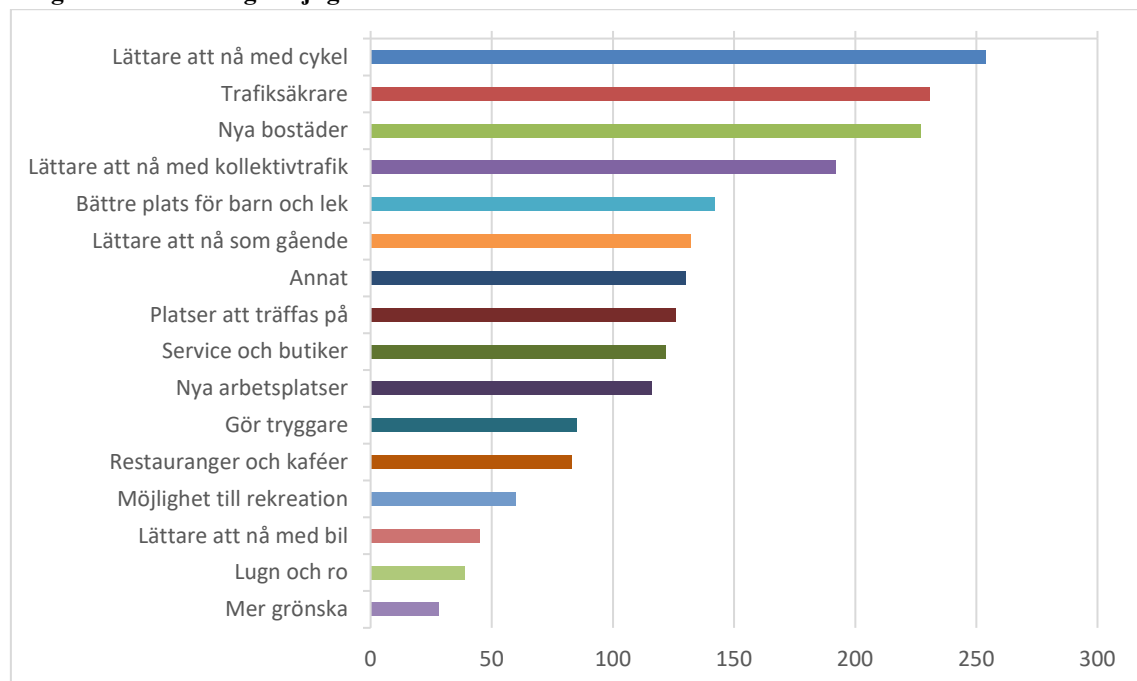
Utveckla en plats

Av de 789 svarande har 78 % pekat ut en plats med utvecklingsmöjligheter. Störst andel har valt att peka ut *lättare att nå med cykel* (32 %) som en utvecklingsmöjlighet.

Därefter är *trafiksäkrare* och *nya bostäder* de största kategorierna. De tre utvecklingsmöjligheterna som valdes minst gånger var *lättare att nå med bil*, *lugn och ro* samt *mer grönska*.

Bland kvinnor har *lättare att nå med cykel*, *trafiksäkrare* och *nya bostäder* varit de mest prioriterade valen bland utvecklingsmöjligheterna. Männen prioriterar *nya bostäder* högst upp och därefter *lättare att nå med cykel* samt *trafiksäkrare*. Bland de personer som har valt könstillhörigheten *annan* har *lättare att nå med cykel* och *nya bostäder* varit prioriterade.

Diagram – utvecklingsmöjligheter

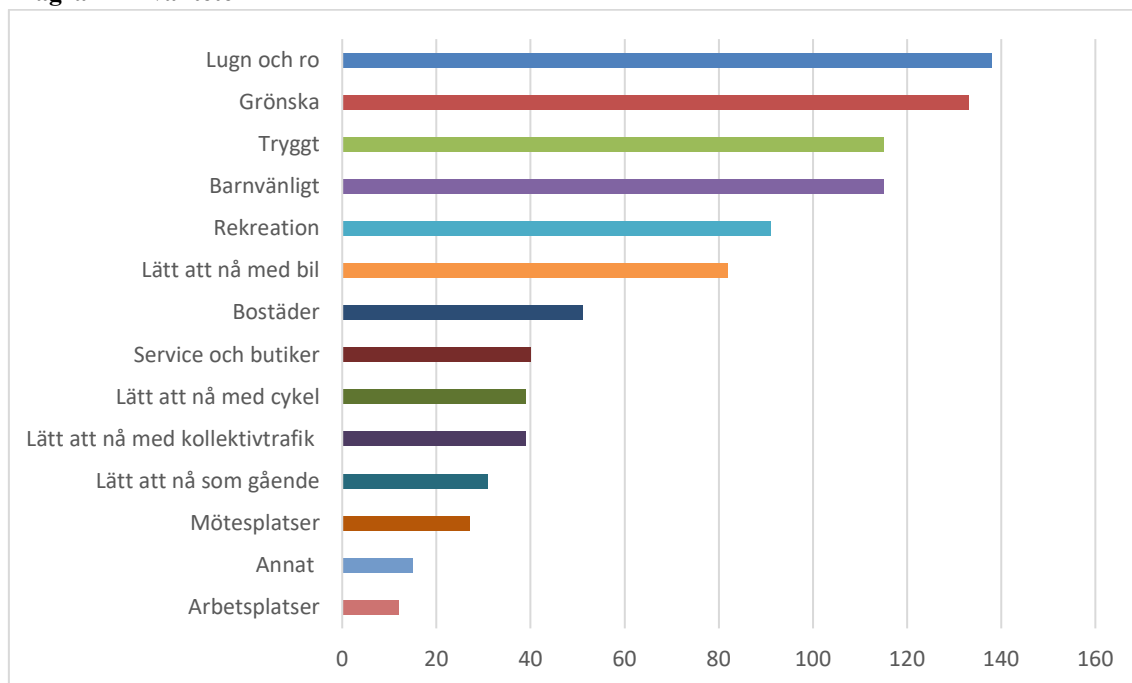
Diagrammet visar antalet svar i olika kategorier på vad man vill utveckla på en plats.

Platser som är bra idag

22 % av de svarande har valt att peka ut en plats som är bra idag där *lugn och ro* samt *grönska* kommer högst upp bland kvalitéerna. *Tryggt* och *barnvänligt* hamnar även dem högt upp på listan över kvalitéer som är bra i dagsläget. Dessa kvalitéer är något som bör värnas om i den framtida utvecklingen.

Kvinnor och män rankar de fyra ovanstående utvecklingsmöjligheterna liknande förutom att män väljer *lugn och ro* före *grönska*. De som har valt en annan konststillhörighet än man och kvinna har valt att inte lyfta några kvalitéer.

Diagram – kvaliteter

Diagrammet visar antalet svar i olika kategorier på vilka kvaliteter som finns.

Viktigt när Jönköpings kommun växer

459 personer av de totalt 789 medverkande i medborgardialogen har valt att skriva en kommentar i fritext om vad de tycker är viktigt att tänka på när kommunen växer. Detta utgör cirka 58 % av alla deltagare. Av dessa är majoriteten av svaren från personer i åldern 30-59 år. Utifrån svaren i fritext har gemensamma teman tagits fram för att kunna kategorisera och jämföra svaren, det är dessa teman som presenteras här på en övergripande nivå.

De teman som är återkommande genom svaren är, *infrastruktur och kommunikation*, *skola/förskola* och *bostäder*. Dessa teman är de som generellt har nämnts flest gånger men eftersom vi har en stor landsbygd skiljer sig givetvis svaren åt i de olika områdena i kommunen. Det är därför viktigt att ha den specifika platsen med dess utmaningar och kvalitéer i åtanke när arbetet med etapp 2 av utvecklingsstrategin påbörjas.

Infrastruktur och kommunikation

Infrastruktur och kommunikation är det tema som har nämnts absolut flest gånger, cirka 41 % av de svarande har nämnt detta i sina svar. Kommentarererna och behoven ser olika ut i kommunens delar men handlar bland annat om bättre färjeförbindelser, behovet av säkra gång- och cykelvägar samt möjligheten till att resa kollektivt och miljövänligt även fast man bor på landsbygden.

Skola och förskola

Behov av skola och/eller förskola lyfts i flera delar av kommunen, de flesta av kommentarerna handlar om behovet av skola/förskola i närområdet där den svarande bor. I dagsläget resulterar bristen på platser i skola/förskola i det område man bor i att långa pendlingssträckor uppstår. I samband med kommentarerna nämns även behovet av säkra gång- och cykelvägar till och från skolan så att barn på ett säkert sätt kan ta sig dit utan föräldrars sällskap.

Nya bostäder och tomter

Det tema som kommer på tredje plats är behovet av nya bostäder och tomter. Kommentarna skiljer sig något åt men handlar bland annat om att det bör vara enklare att bygga på landsbygden samt möjligheten för yngre och äldre att bo kvar på platsen man vuxit upp och levt i. Genom att skapa boenden för äldre på landsbygden möjliggörs flyttkedjor. Samtidigt som behovet av nya bostäder och tomter lyfts i kommentarerna lyfts även behovet av att vårda och bevara platsen. Vikten av arkitektur och att bevara känslan på platsen när ny bebyggelse planeras återfinns bland kommentarerna.

Skillnad i åldrar

Genomgående för alla åldrar har infrastruktur och kommunikation varit det tema som flest kommentarer har handlat om. I åldrarna 10-29 år har efter infrastruktur och kommunikationer flest kommentarer handlat om nya bostäder och tomter, natur och grönska samt vårda och bevara platsen. Åldersspannet 30-59 år nämner behovet av skola och förskola samt vårda/bevara platsen som det viktigaste att tänka på efter infrastruktur och kommunikation. För 60-79 år kommer behovet av nya bostäder och tomter på andra plats. 80+ år består av få kommentarer men dessa handlar också om infrastruktur och kommunikation samt nya bostäder och tomter.

Skillnader mellan kön

Bland både kvinnor och män har temat infrastruktur och kommunikation nämnts flest gånger. Hos kvinnor kommer temat skola och förskola på andra plats, bland män kommer temat nya bostäder och tomter istället på andra plats. Kategorin annan konststillhörighet består av få svar där temat nya bostäder och tomter nämnts flest gånger.

Övriga kommentarer

Det har även kommit in kommentarer som inte har kunnat klassas in i gemensamma teman. Dessa kommentarer handlar till stor del om att man inte ska glömma bort landsbygden i planeringen och att det inte enbart är Jönköpings tätort som ska växa. Trygghet på platsen man bor på nämns också i de kommentarer som kommit in i medborgardialogen.

Digitala medborgarträffar

Under hösten 2021 utfördes digitala medborgarträffar för boenden i de tätorter som berörs av utbyggnadsstrategin etapp 2 för mindre tätorter och landsbygden. Till stor del

bekräftade dessa medborgarträffar resultatet i den digitala medborgardialogen som utfördes. Frågor som kom upp handlade om säkra gång- och cykelvägar, större möjlighet att åka med kollektivtrafik, bristen av skol- och förskoleplatser, samt bostäder för yngre och äldre. Under de digitala medborgarträffarna kom frågan upp i flera av orterna hur jordbruksmarken ska hanteras i framtiden. Vikten av att behålla en levande landsbygd med dess näringar är något som hänsyn måste tas till när ny bebyggelse planeras. Nedan följer en övergripande sammanfattning utifrån hur medborgarträffarna var uppdelade.

Bottnaryd, Ryd och Norra Mo

Under denna medborgarträff lyfts vikten av bra kommunikationer för utvecklingen av en tätort som bland annat Bottnaryd. Behovet av att utveckla väg 40 som har en ökad trafikmängd till en motorväg är ett exempel som kommer upp. För dyra lägenheter i Bottnaryd gör det svårt för nyanlända att stanna kvar i tätorten och det finns ett behov av seniorboenden i tätorterna för att skapa flyttkedjor. Brist på tillgänglighet till skola och förskola i Norra Unnaryd och Ryd resulterar i långa pendlingssträckor i dagsläget.

Gränna och Örserum

En utveckling av hamnarna i Gränna och Visingsö önskas för att utveckla dess potential och båtturen i området. Ett annat behov som lyfts under medborgarträffen är säkra gång- och cykelvägar mellan Gränna-Örserum och Gränna-Uppgränna samt utbyggnad av kollektivtrafik för att minska bilberoendet i framtiden. Nya bostäder i olika upplåtelseformer lyfts fram som ett behov i Gränna men där det samtidigt är viktigt att bevara småstadskänslan. I Örserum finns även behovet av nya bostäder, äldre invånare ska kunna bo kvar i sin hembygd men det saknas i dagsläget boenden för dem. De natur- och friluftsområden samt badplatser som finns är viktiga att bevara, i samband till bevarandet av naturområden riktas kritik mot vindkraftsetableringar från deltagarna.

Visingsö

Det finns en önskan om att färjan mellan Gränna och Visingsö fortsatt ska vara bokningsbar för att öka tillgängligheten. Behoven av arbetsplatser för att locka och behålla invånare lyfts som viktiga aspekter. Detsamma gäller bostäder, under medborgarträffen lyfts behoven av nya bostäder och tomter för att locka invånare att flytta till Visingsö. Cykelvägar och gatubelysning är frågor som även kommer upp under träffen. Behov av gästhamn för att bland annat öka turismen och attraktionskraften till ön benämns som viktiga.

Kaxholmen, Skärstad och Ölmstad

Bristen på goda kommunikationer med buss lyfts som ett problem, det upplevs att bussen tar omvägar och istället önskas direktbussar. Behoven av säkra gång- och cykelvägar lyfts i medborgarträffen, det är många barn som cyklar där säkerheten behöver ses över. Det finns ett behov av nya skolor och förskolor då dessa redan är välfyllda enligt de medverkande på träffen. Under medborgarträffen lyfts frågor kring framtida bostadsbebyggelse i tätorterna och dess placering.

Lekeryd och Svarttorp

Behov av bättre gång- och cykelväg samt bussförbindelse mellan Lekeryd-Svarttorp för att underlätta ett hållbart och säkert resande, speciellt för skolelever som behöver ta sig mellan de två orterna påpekas under medborgarträffen. En säker cykelväg mellan Lekeryd-Järsnäs lyfts även upp då denna sträcka kräver att man delvis cyklar oskyddad längs med riksväg 132. Det upplevs svårt för äldre samt yngre att hitta bostäder som vill bo kvar på landsbygden. I anknytning till detta kommer frågor upp kring hur ny bebyggelse kommer att planeras då delar av marken består av jordbruksmark runtomkring orterna. Behovet att avsätta ytor för idrott, rörelse och fritidsaktiviteter kommer upp under medborgarträffen samt utvecklingen av skola och förskola i orterna.

Tenhult och Öggestorp

Behov av bättre kommunikationer med kollektivtrafik kommer upp under medborgarträffen, bland annat önskas bättre förbindelse till Torsvik. Problem med tung trafik som åker genom Tenhult lyfts även under träffen. Bättre cykelvägar med belysning mellan Öggestorp och Tenhult samt Tenhult-Åkarp önskas. Aktiviteter och platser att träffas på för ungdomar behövs i tätorterna. Frågor kring framtida bebyggelse av skola kommer även upp under medborgarträffen. Framtida bostadsbebyggelse och dess placering i de olika tätorterna diskuteras och förslag på platser lyfts fram av deltagarna. Vikten av att behålla de grönområden som finns är viktigt att ta med sig i den framtida planeringen. Utöver detta lyfter även deltagarna frågan kring jordbruksmarken och hur den kommer att hanteras i den framtida planeringen.

Workshop med skolelever

Under hösten 2021 genomfördes även dialoger med elever från förskoleklass upp till årskurs sex i Örserumsskolan, Ölmstadskolan, Landsjöskolan, Skärstad skola, Lekerydsskolan och Tenhultsskolan. På grund av Covid-19 restriktioner var två av träffarna digitala, de andra utfördes på plats. Under de workshops som utfördes fick barnen berätta vad som var bra, dåligt och viktigast med deras närmiljö. Barnen lyfte upp liknande teman på alla skolor, dessa var:

Plats för lek

Platser för lek lyfts upp som viktigt under dialogerna med barnen, det behöver inte vara den närmsta lekplatsen som är viktigast utan närheten till bland annat naturområden är viktiga platser för lek. Barnen önskar även lekplatser som är anpassade för olika åldrar i tätorterna.

Mötesplatser

Den lokala affären, kiosken, pizzerian etcetera är viktiga för barnen, dessa platser fungerar som mötesplatser dit barnen tillsammans kan ta sig inom orterna. Fritidsgårdar nämns som ett behov i några av dialogerna där man kan umgås med sina vänner efter skolan.

Idrott och fritidsaktiviteter

Idrottsföreningarna och idrottsplatserna nämns som bra och viktiga delar i de flesta av tätorterna. Det hänger ihop med att många av barnen tycker att det är viktigt med fritidsaktiviteter efter skolan där de kan träffa sina vänner.

Trygghet och säkerhet

Det barnen ofta benämner som dåligt där de bor är knutet till trygghet och säkerhet. Ofta är det kopplat till att barnen tycker att gång- och cykelvägar är osäkra och saknas på vissa platser. Barnen vill kunna röra sig säkert mellan sina vänner och de mötesplatser som finns. Några av barnen ger uttryck för att de inte får röra sig fritt för de vuxna på grund av trafiksäkerheten på platsen. Förutom trygghet och säkerhet när barnen ska röra sig någonstans upplever barnen också otrygghet kopplat till särskilda platser. Det kan bland annat handla om platser som upplevs läskiga, till exempel övergivna byggnader eller dåligt upplysta områden. På alla orter anger barnen lugnt och tryggt som en av de viktiga aspekterna där de bor.

[Se inkomna svar i kartverktyget](#)

[Se inkomna svar i analysverktyget](#)